

Quickscan flora en fauna

Weg over 't Hontsveld 24

Empe

Quicksan flora en fauna

Weg over 't Hontsveld 24

Empe

Titel	Quick Scan flora en fauna, Weg over 't Hontsveld 24 Empe
Uitvoering	Bureau Bleijerveld
Opdrachtgever	BJZ.nu Dr. Van Wiechenweg 2 8025 BZ Zwolle
Datum	17 januari 2025
Status	2 ^e versie

Schoterlandseweg 53
8451 KB Oudeschoot

mob 06-40559568
mbleijerveld@gmail.com

www.ruimtevooradvies.nl

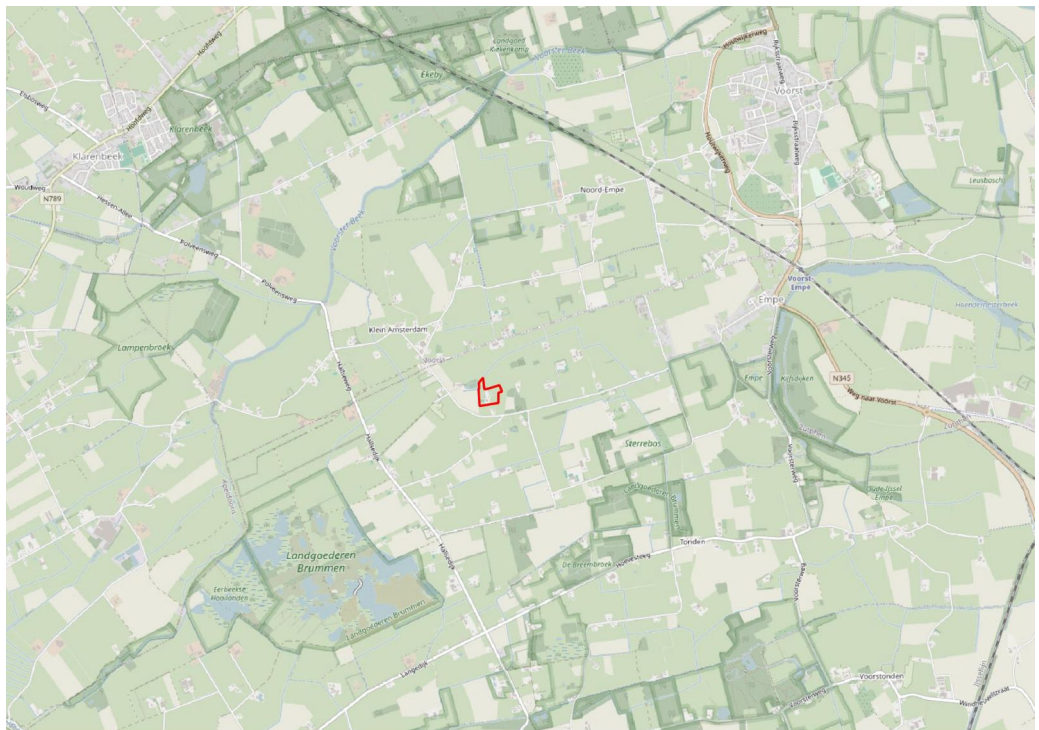
Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	2
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	5
2	Beschermde gebieden	6
2.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	6
2.2	Nationaal Landschap	6
2.3	Effecten GNN en Natura 2000	6
2.4	Houtopstanden	7
3	NDDF-gegevens	8
4	Beschermde soorten	9
4.1	Planten	9
4.2	Zoogdieren	9
4.3	Vleermuizen	9
4.4	Vogels	10
4.5	Amfibieën	12
4.6	Reptielen	12
4.7	Vissen	12
4.8	Ongewervelden	12
4.9	Specifieke zorgplicht	12
4.10	Samenvatting	13
5	Conclusies	14
5.1	Beschermde gebieden	14
5.2	Beschermde soorten	14
	Bronnen	16
	Bijlage I. Wettelijk kader en beleidsbeleid	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

Aan de Weg over het Hontsveld 24 in Empe bevindt zich een voormalig agrarisch bedrijf. Het voornemen bestaat om de bedrijfsgebouwen te slopen in het kader van de Rood-voor-roodregeling. Het plan kan een negatief effect hebben op beschermde gebieden en soorten uit de Omgevingswet (Ow, 2024). In dit kader is een quickscan van de locatie uitgevoerd.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood).

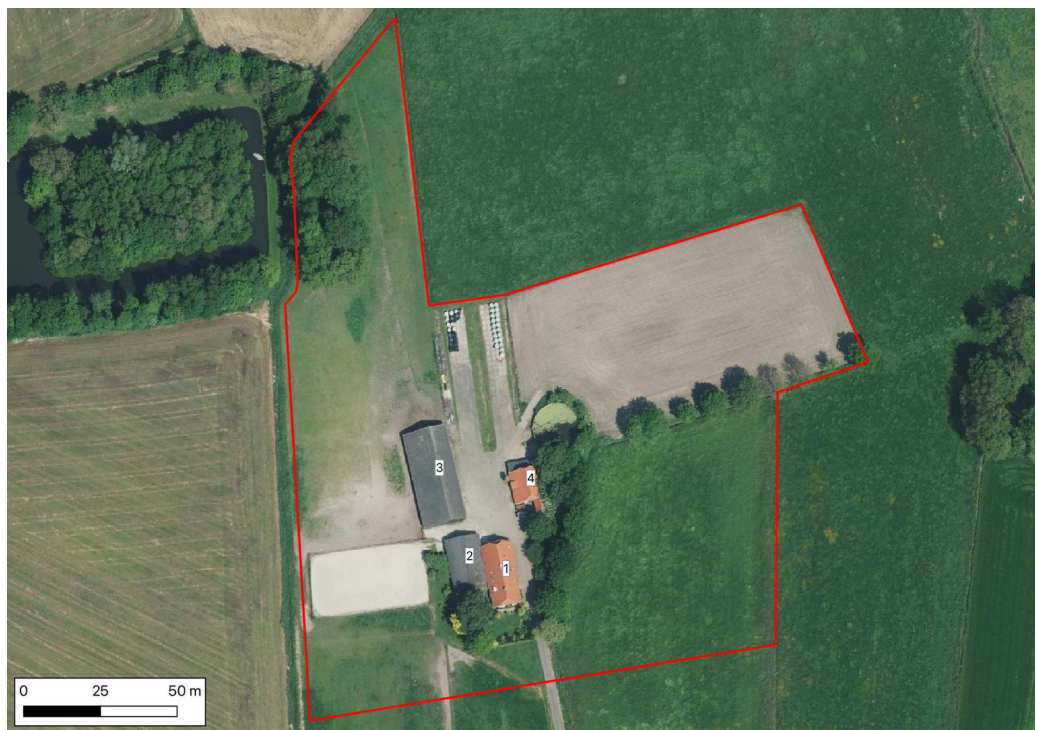
Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van de quickscan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienstdoen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Omgevingswet. Een quickscan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied op basis van beschikbare gegevens, een terreinbezoek en ecologische kennis. De quickscan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quickscan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Methoden

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten. Daarvoor zijn de gegevens van de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Op 31 juli 2024 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied

Het plangebied wordt gevormd door het erf van een voormalig agrarisch bedrijf. Op het erf staat de boerderijwoning (nr. 1) met daaraan geschakeld een stal (nr. 2). Ten noorden van de stal staat een kapschuur en oostelijk daarvan een kleine stal. Ten noorden van deze twee gebouwen staat een mestsilo en liggen enkele sleufsilo's. Tussen de gebouwen is het terrein bestraat. Voor de woning en de stal ligt een reguliere siertuin en aan de oostzijde van het erf staat een bosje. Rond het erf liggen agrarische percelen waarvan het noordoostelijke perceel met mais is begroeid. De overige percelen bestaan uit grasland. In het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Ten noordwesten van het terrein ligt een gracht rond een bosje.

Figuur 2. Huidige situatie plangebied (rood).

De gebouwen op het erf hebben de volgende kenmerken (zie fig. 2):

Gebouw 1

Het betreft de oorspronkelijke boerderijwoning uit 1949. Dit gebouw is geen onderdeel van het plan en blijft behouden.

Gebouw 2

Dit gebouw is gebouwd in 1976 en bezit gemetselde gevels en een golfplaten dak. De gevels zijn vermoedelijk dubbel uitgevoerd maar het is niet zeker of een spouw aanwezig is. Ventilatieopeningen ontbreken en de bovenkant van de gevels is afgesloten. Onder het dak zijn isolatieplaten zijn aangebracht waarvan sommige platen loshangen. De windveren zijn op enige afstand van de kopgevel aangebracht en bieden geen besloten ruimten.

Gebouw 3

Het betreft een grote kapschuur die geheel is opgebouwd uit damwandprofielen en golfplaten. De gehele constructie is enkelwandig.

Gebouw 4

Het betreft een oud stal uit 1900 met een hooizolder. De gevels bestaan uit enkelwandig metselwerk en het dak is gedekt met pannen zonder dakbeschot. Aan de stal zijn twee schuurtjes van damwandprofielen gebouwd.

Figuur 3. Erf in zuidelijke richting gezien met in het centrum de woning (gebouw 1) en rechts daarvan de stal (gebouw 2).

Figuur 4. Gebouw 2.

Figuur 5. Gebouw 4.

Figuur 6. Gebouw 3.

Figuur 7. Noordelijk deel plangebied.

Figuur 8. Oostelijk deel plangebied met mestsilos.

1.4 Ingreep

In het kader van de Rood-voor-rood-regeling worden alle bedrijfsgebouwen gesloopt. Hiervoor in de plaats worden een extra woning en twee bijgebouwen gerealiseerd. Voor de nieuwe situatie is een erf- en landschapsplan opgesteld dat voorziet in een kleinschalige, landelijke inrichting van de tuin en de aanleg van een nieuw bosje en houtsingels in het noordelijke deel van het plangebied.

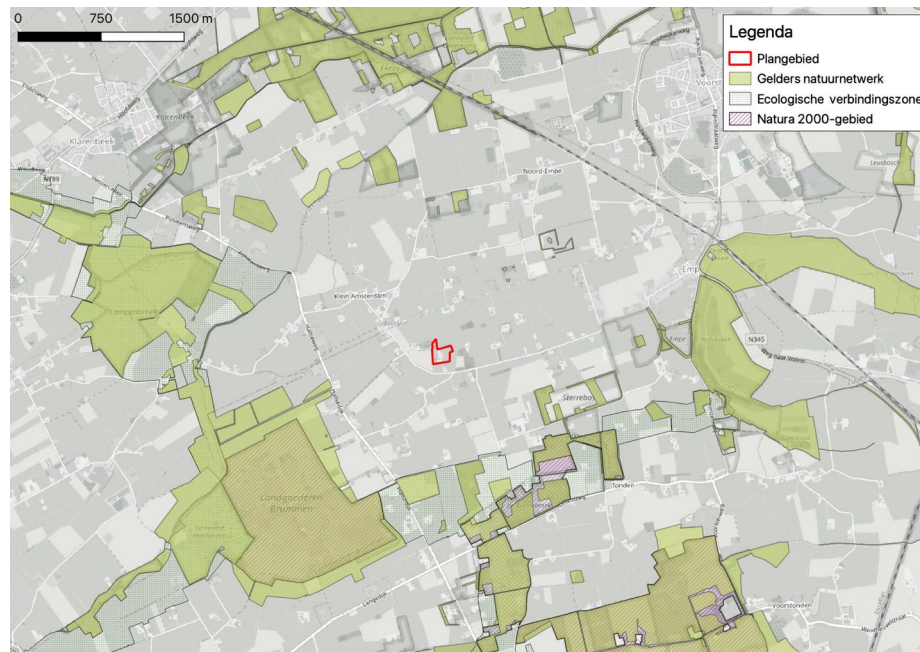

Figuur 9. Inrichtingsschets nieuwe situatie.

2 Beschermde gebieden

2.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Het plangebied ligt in Nationaal Landschap Veluwe, deelgebied Twello. Op een afstand van minimaal één kilometer rond het plangebied liggen terreinen die onderdeel zijn van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Natura 2000.

Figuur 10. Ligging plangebied t.o.v. beschermde natuurgebieden.

2.2 Nationaal Landschap

Voor deelgebied Twello zijn de volgende kernkwaliteiten geformuleerd:

- Grofmaziger dan de Oost-Veluwse gradiënt (deelgebieden 47, 48).
- Amorfe structuur met elementen van rivierenlandschap, dekzandruggen, ruilverkaveling en landgoederen.
- Waardevolle open essen.
- Vrij uitzicht vanaf de dijk over het binnendijkse landschap en over de rivier met uiterwaarden.

Het plan kan een negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap. Een toetsing hiervan is geen onderdeel van dit onderzoek. Hiervoor wordt verwezen naar het landschapsplan

2.3 Effecten GNN en Natura 2000

Het plangebied overlapt niet met beschermde gebieden waardoor directe gevolgen, zoals oppervlakteverlies, zijn uit te sluiten. Het plan voorziet in één extra woning. Het gebruik van de locatie (wonen) wordt niet gewijzigd. Op grond van de kleine schaal van het project, het ongewijzigde gebruik en de grote afstand tot Natura 2000-gebieden is externe werking, zoals beïnvloeding van de waterstand en versnippering, op voorhand uit te sluiten. Een uitzondering hierop is een negatief effect door stikstofdepositie. De toetsing van het plan aan het stikstofbeleid valt buiten het kader van dit onderzoek.

2.4 Houtopstanden

De specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten stelt dat activiteiten met nadelige gevolgen voor de oogmerken voor de regels (art. 11.112 Bal) voorkomen of beperkt dien te worden, ongedaan te worden gemaakt of achterwege te worden gelaten. De oogmerken hebben betrekking op de natuur- bescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. In grote lijnen beschermt de Omgevingswet bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Onder meer houtopstanden op erven of in tuinen vallen niet onder de bescherming van de Omgevingswet. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag.

In het plangebied worden geen houtopstanden gekapt en de begroeiingen bevinden zich op een erf. De specifieke zorgplicht specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten is daarom niet aan de orde.

3 NDFF-gegevens

In de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn van de afgelopen vijf jaar de gegevens opgevraagd van een gebied van circa een kilometer rond het plangebied. In het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan. In de omgeving zijn vooral vogels waargenomen. Het gaat om dertig soorten, met name soorten zonder vaste nestplaats die kenmerkend zijn voor het landelijk gebied. Er is een aantal soorten met vaste nestplaatsen waargenomen, te weten buizerd, huismus, kerkuil, ooievaar en steenuil. Het relatief grote aantal waarnemingen van steenuil is geconcentreerd op de camping ten zuidwesten van het plangebied en wijst op een nestplaats.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

De vegetatie in het plangebied bestaat grotendeels uit soortenarm, agrarisch grasland en stroken ruig grasland langs de silo's en randen van opgaande begroeiing. Op het erf groeiden algemene plantensoorten van ruderaal en stikstofhoudende milieus zoals Canadese fijnstraal, beklierde bastaardwederik, grote brandnetel, ridderzuring en witte klaver. Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effecten

Een negatief effect op bedreigde of beschermde flora is uitgesloten.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren met uitzondering van de mol, huismuis, zwarte rat en bruine rat zijn in meer of mindere mate beschermd. In het plangebied zijn geen zoogdieren of sporen waargenomen.

Het gedeelte van het terrein waar de sloop en nieuwbouw plaatsvinden is grotendeels verhard en bestaat voor een klein gedeelte uit randstroken gazon en agrarisch grasland. Hier zijn alleen verblijfplaatsen van veldmuis en gewone bosmuis te verwachten. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen. De overige soorten muizen zijn hier uit te sluiten op grond van de betreffende regio en hun habitateisen.

De locatie is ongeschikt als leefgebied voor de overige beschermde soorten zoogdieren behalve steenmarter. Deze soort heeft een voorkeur voor gebouwen als verblijfplaats. De enige besloten ruimten van de te slopen gebouwen zijn de ruimte tussen de golf- en isolatieplaten van gebouw 2 en de zolder van gebouw 4. De dakrand van gebouw 2 en de zolder van gebouw 4 zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van fauna en sporen van gebruik zoals haren, veegsporen, prooiresten en vraatsporen aan de constructie. In de ruimten zijn geen sporen van gebruik gevonden. Ook in de overige ruimten zijn geen steenmartersporen aangetroffen.

Effecten

Het plan kan een negatief effect hebben op de licht beschermde soorten veldmuis en gewone bosmuis. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen.

4.3 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd in de Ow onder de Europese Habitatrichtlijn. Het leefgebied inclusief de verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Verblijfplaatsen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van bouwwerken.

Verblijfplaatsen

Gebouw 2

De stal heeft - indien aanwezig - geen toegankelijk spouw en de ruimte onder de golfplaten is hoog en open langs de dakranden. Hierdoor is de ruimte niet voldoende besloten en goed toegankelijk voor predatoren. Verder ontbreken besloten ruimten achter daklijsten. Het gebouw is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Gebouw 3

De kapschuur is opgebouwd uit damwandprofielen, geheel enkelwandig en zeer open. Het gebouw is daardoor ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Gebouw 4

Het gebouw mist nauwe, besloten ruimten maar beschikt wel over een donkere, ongebruikte zolder. In potentie kunnen hier soorten van grote ruimten verblijven zoals grootoorvleermuis. De zolder is geïnspecteerd op aanwezigheid van vleermuizen en sporen. Er zijn geen aanwijzingen voor gebruik door vleermuizen aangetroffen.

Vlieg- en foerageerroutes

Het erf is open en wordt omringd door grote open, agrarische percelen. Het is aannemelijk dat de opgaande begroeiing op het erf tot het foerageergebied van vleermuizen behoort maar een essentieel belang is uit te sluiten vanwege de geringe oppervlakte. Vliegroutes over het erf zijn uit te sluiten omdat de opgaande begroeiing niet aansluit op doorgaande begroeiingen.

Effecten

Een negatief effect op verblijfplaatsen is niet aan de orde omdat verblijfplaatsen zijn uit te sluiten. Een negatief effect op vlieg- en foerageerroutes is uitgesloten omdat de terreinbegroeiing behouden blijft en wordt uitgebreid.

4.4 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Ow maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

Broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaatsen

Alle drie te slopen gebouwen bieden enige potentie voor broedvogels zonder vaste nestplaatsen zoals witte kwikstaart, holenduif en spreeuw. De dakrand van gebouw 2 en de zolder van gebouw 4 zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van nesten. Voor zover zichtbaar waren deze niet aanwezig.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van de broedvogels met vaste nestplaatsen was huismus met circa tien vogels op het erf aanwezig. Gebouw 2 en 4 nauwelijks geschikt als broedplaats voor huismus omdat het dak van gebouw 2 te open is en het dak van gebouw 4 niet over een dakbeschot beschikt. Onder de daken zijn geen nesten van huismus aangetroffen. Wel was nestmateriaal zichtbaar in de kapschuur (gebouw 3) tussen de dakbalken van de kopgevel en de golfplaat. Het nestmateriaal bestond geheel uit strootjes en hooi, wat kenmerkend is voor huismussennesten. Mogelijk wordt ook onder het dak van de woning gebroed. Op basis van het aantal aanwezige huismussen gaat het naar schatting om circa drie paar huismussen. Tijdens de inspectie zijn geen sporen van uilen aangetroffen. Nestplaatsen van deze soorten zijn uit te sluiten.

Effecten

Door de sloop kunnen broedsels van vogels zonder vaste nestplaatsen verstoord worden en kan sterfte optreden. Door de sloop van de kapschuur gaan waarschijnlijk enkele nestplaatsen van huismus verloren.

Figuur 11. Binnenzijde kopgevel kapschuur met mussen-nest tussen balk en golfplaat.

Figuur 12. Zolder van gebouw 4.

Figuur 13. Ruimte onder het dak van gebouw 2.

4.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. In het plangebied zijn geen amfibieën waargenomen. Op het terrein zijn alleen de beboste delen geschikt als leefgebied voor amfibieën (in de landfase). Voortplantingswater ontbreekt en het bedrijfsgedeelte van het erf is te open om als leefgebied te dienen. De begroeide delen blijven ongewijzigd.

Effecten

De ontwikkeling van het plangebied heeft geen negatief effect op amfibieën.

4.6 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. In het gebied zijn geen populaties reptielen bekend en het erf en de agrarische percelen eromheen voldoen niet aan de habitateisen van reptielen.

Effecten

Een negatief effect op reptielen is uitgesloten.

4.7 Vissen

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor vissen omdat op het terrein geen oppervlaktewater voorkomt.

Effecten

Een negatief effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

4.8 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

Effecten

Een negatief effect op beschermde soorten ongewervelden is uitgesloten.

4.9 Specifieke zorgplicht

In de wet is een specifieke zorgplicht opgenomen voor de volgende soorten:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

In de Nationale Databank Flora en Fauna zijn geen waarnemingen van Rode-Lijst-soorten uit de voornoemde groepen in het plangebied gedaan. Op basis van het karakter van het plangebied zijn dergelijke soorten uit te sluiten. Maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht zijn niet vereist.

4.10 Samenvatting

In het plangebied is het voorkomen van veldmuis en gewone bosmuis mogelijk waarvoor een algemene vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ingrepen. In de gebouwen kan een beperkt aantal algemene vogels zonder vaste nestplaats tot broeden komen. In gebouw 3 zijn waarschijnlijk enkele vaste nestplaatsen van huismus aanwezig. Van de overige soortgroepen is de aanwezigheid van beschermde soorten uit te sluiten of het plan heeft geen negatieve effecten op deze soorten.

Tabel 1: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN			
		GEEN	NATIONAAL	HR	VR
Planten	Alle soorten	X			
Zoogdieren	Algemene soorten		Alg. ontheffing		
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	X			
Vleermuizen	Foerageergebied			Verwaarloosbaar	
Vleermuizen	Vliegroutes	X			
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats				Mogelijk
Broedvogels	Met vaste nestplaats				Waarschijnlijk huismus in gebouw 3
Amfibieën	Alle soorten	X			
Reptielen	Alle soorten	X			
Vissen	Alle soorten	X			
Ongewervelden	Alle soorten	X			

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Het plangebied is onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe. Het plan kan een negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het Nationaal landschap. Voor de toetsing hiervan wordt verwezen naar het landschapsplan.

Het plangebied is geen onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk of Natura 2000-gebieden maar dergelijke gebieden liggen wel in de omgeving. Vanwege de kleine schaal van het project en de bestemming wonen zijn negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten met uitzondering van stikstofdepositie. De toetsing van het plan aan het stikstofbeleid valt echter buiten het kader van dit onderzoek. Hiervoor wordt verwezen naar het landschapsplan.

5.2 Beschermde soorten

Zoogdieren (Ow-nationale soorten, Bal 11.54)

Door de werkzaamheden kan verstoring en sterfte van veldmuis en gewone bosmuis optreden. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Aanvullende maatregelen zijn voor deze soorten niet noodzakelijk.

Vleermuizen (Ow-Habitatrichtlijn, Bal 11.46)

Het is aannemelijk dat het erf tot het foerageergebied van vleermuizen behoort. Het erf vormt geen essentieel onderdeel van het foerageergebied omdat de oppervlakte te klein is. Een negatief effect op het foerageergebied is niet aan de orde omdat de oppervlakte opgaande begroeiing in de toekomstige situatie toeneemt. Verblijfplaatsen van vleermuizen en essentiële vliegroutes zijn uit te sluiten op het erf.

Broedvogels zonder vaste nestplaatsen (Ow-Vogelrichtlijn, Bal 11.37)

In de gebouwen is de aanwezigheid van broedsels in de toekomst niet uit te sluiten. Bij sloop tijdens het broedseizoen kan sterfte van vogels en verstoring van broedsels optreden. Daarom dienen deze ingrepen buiten het broedseizoen plaats te vinden. De piek van het broedseizoen beslaat de periode van 15 maart tot 15 juli, maar eerdere en vooral latere broedgevallen zijn mogelijk. In de periode van 1 september tot 1 maart is de kans op broedgevallen gering.

Broedvogels met vaste nestplaatsen (Ow-Vogelrichtlijn, Bal 11.37)

In gebouw 3 zijn waarschijnlijk enkele vaste nestplaatsen van huismus aanwezig. Door de sloop gaan de nestplaatsen verloren. Dit is verboden volgens de Omgevingswet. Daarom dient nader onderzoek te worden gedaan naar de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus. Wanneer nestplaatsen in het kapschuur aanwezig zijn dient een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd. Onderdeel van de aanvraag is een mitigatieplan waarin uiteen wordt gezet hoe de nestplaatsen op lange termijn behouden blijven

Tabel 2. Maatregelen en vervolgacties n.a.v. quickscan		
Soortgroep	Soort	Maatregel/vervolgactie
Planten	Alle	—
Vleermuizen	Alle	—
Zoogdieren	Alle	—
Vogels z. vaste verblijfplaats	Alle	Sloop uitvoeren buiten (1 mrt) 15 mrt-15 jull (1 sep)
Vogels met vaste verblijfplaats	Alle	- Aanvullend onderzoek huismus in de periode 1 apr-15 mei - Zonodig mitigatieplan opstellen en vergunning aanvragen - Sloop uitvoeren buiten (1 mrt) 15 mrt-15 jull (1 sep)
Amfibieën	Alle	—
Reptielen	Alle	—
Vissen	Alle	—
Ongewervelden	Alle	—

Bronnen

www.ndff.nl

www.gelderland.nl

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

Omgevingswet

Algemeen

De Omgevingswet omvat de regels voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. De wet beoogt een vereenvoudiging van de regels voor de fysieke leefomgeving en een duurzame ontwikkeling en beschermen en verbeteren van het leefmilieu.

Om alle regels voor de fysieke leefomgeving op een gestructureerde manier te regelen, is er sprake van een stelsel Omgevingswet. Het stelsel Omgevingswet kent een bepaalde opbouw, die bepalend is voor waar de relevante onderdelen terug te vinden zijn met betrekking tot de verschillende onderwerpen van de fysieke leefomgeving, waaronder natuurbescherming. Het stelsel bestaat uit een algemene wettekst - de Omgevingswet zelf - dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in zogenaamde uitvoeringswetten (Algemene Maatregelen van Bestuur, of AMvB's) en de Omgevingsregeling.

AMvB

De inhoud van de AMvB's verschillen per AMvB. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staat de uitwerking van algemene regels voor activiteiten die rechtstreeks werken, waaronder een vergunningplicht voor zogenaamde Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten, voor zowel initiatiefnemers als overheden. In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening. In het Omgevingsbesluit (Ob) staan de spelregels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen. Naast de AMvB's, is er een Omgevingsregeling (Or), waarin de technische en administratieve regels staan, bijvoorbeeld de aanvraagvereisten voor een vergunning voor een Natura 2000-activiteit of Flora- en fauna-activiteit.

Gebiedsbescherming Natura 2000

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden die zijn samengesteld uit ofwel Speciale Beschermingszones (SBZ's) conform de Europese Vogelrichtlijn, ofwel SBZ's conform de Europese Habitatrichtlijn, of een combinatie van SBZ's. De oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen dan wel de omvang en kwaliteit van de populatie van soorten en de maatregelen om de doelstellingen te realiseren, moeten worden uitgewerkt in een beheerplan.

Zorgplicht Natura 2000

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voor

hand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6, 2e lid onder d), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd.

Beoordeling vergunningsplicht

Er is een onderscheid tussen een 'Natura 2000-activiteit' en andere type activiteiten. Een 'Natura 2000-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een:

'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'

Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen niet onder de regels voor een Natura 2000-activiteit. Er moet dan eerst worden getoetst wat de effecten zijn van een activiteit op Natura 2000-gebieden voordat duidelijk is hoe de activiteit moet worden aangeduid. Gezien de huidige praktijk is er daarmee de noodzaak voor het uitvoeren van een voortoets die deze helderheid kan bieden. De uitslag van deze toets is van belang voor het vervolg van de behandeling van de activiteit. Is er sprake van een Natura 2000-activiteit dat niet vergunningsvrij is, dan is er een nader onderzoek nodig in de vorm van een passende beoordeling voordat een vergunning kan worden verleend. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl. Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan de vergunning voor het project worden verleend als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl). Met betrekking tot de bepaling van mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de depositie van stikstof, is er met betrekking tot de toetsing van Natura 2000-activiteiten in de wet een verplichting opgenomen tot het gebruik van Aerius Calculator (artikel 4.15 Or).

Als er uit de voortoets naar voren komt dat de activiteit geen 'Natura 2000-activiteit' is of als er sprake is van een vergunningsvrij geval, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of bijzonder nationaal natuurgebied'. Hoewel deze type activiteit niet in het stelsel Omgevingswet wordt genoemd, blijkt uit de wettekst en de toelichtingen hierop dat activiteiten op deze wijze moeten worden geïnterpreteerd: ondanks dat er geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing (zie hiervoor).

Vergunningsvrije gevallen

In het Bal is een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Dit betreft onder meer:

- stikstofdepositie door tijdelijke activiteiten, zoals bouw- en sloopactiviteiten, het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk (art. 11.17 Bal);
- In een programma (bijv. Natura 2000-beheerplan) aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.21 Bal, mits het programma voldoet aan de eisen zoals aangegeven in art. 11.18, lid 2 Bal;
- In een omgevingsverordening aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.19 en art. 11.21 Bal;
- In een ministeriele regeling aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.20 en 11.21 Bal.

Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland

Aanwijzing & bescherming

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44 Ow. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in artikel 7.5 en Artikel 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Het hangt echter per provincie af hoe zij de wezenlijke kenmerken en waarden hebben gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, lid 2 Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

“De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaat, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.”

Een vergelijkbare instructieregel voor de bescherming van het NNN is opgenomen voor projectbesluiten die door het Rijk wordt vastgesteld in art. 9.3, lid 1 Bkl.

Gebiedsbescherming bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het Rijk kan op basis van art. 2.44, lid 2 Ow zogeheten bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De bijzondere nationale natuurgebieden kunnen worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken (art. 3.63 Bkl). Daarnaast kan het Rijk ook bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebieden van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In die gevallen bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Het ministerie van LNV heeft de taak zorg te dragen dat de maatregelen worden getroffen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze type natuurgebieden (art. 2.19, lid 5 Ow), tenzij Gedeputeerde Staten is aangewezen om deze taak uit te voeren (art. 2.18, lid 1, onder g, 2°, tweede streepje Ow). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal.

De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Niet iedere provincie hanteert dezelfde juridische bescherming. Sommige hanteren alleen een predicaat, anderen hanteren een soort ADC-criteria en daarmee juridische beschermingsregime naast NNN en Natura 2000. Kijk voor de geldende regels in de van toepassing zijnde provinciale Omgevingsverordening.

Soortbescherming

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een:

'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en

fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat onderzoek wordt verricht naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

5.3 Soortenbeschermingsregimes

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- het opzettelijk doden en vangen van soorten;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels;
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels;
- het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn (geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort);
- het plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten.

De beschermde soorten staan per beschermingsregime aangegeven en betreffen alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn, dieren en planten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn, en andere soorten, genoemd in bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal (nationaal beschermde soorten).

5.4 Uitzonderingen vergunningen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan);
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen);
- In een ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de Minister van LNV vrijgestelde soorten en handelingen. In art. 4.31 Or zijn de flora- en fauna-activiteiten genoemd in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in bijlage VIIc Or);
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode (zie de huidige gedragscodes onder deze link).

5.5 Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning kan alleen worden verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels die staan uitgewerkt in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- a) of er geen andere bevredigende oplossing is,
- b) de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang, en
- c) de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

5.6 Indieningsvereisten en beslistermijnen

Voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit gelden de indieningsvereisten die zijn opgenomen in de Or. De indieningsvereisten zijn in algemene zin uitgewerkt, waarna per beschermingsregime specifieke aanvullende indieningsvereisten kunnen gelden:

- § 7.2.8a.2 Algemeen flora- en fauna-activiteiten: modules
- § 7.2.8a.3 Flora- en fauna-activiteit: vogelrichtlijnsoorten
- § 7.2.8a.4 Flora- en fauna-activiteit: habitatrichtlijnsoorten
- § 7.2.8a.5 Flora- en fauna-activiteit: andere soorten

In § 7.2.8a.2 Or is onder meer aangegeven dat een 'natuurwaardenonderzoek' moet worden aangeleverd dat aan bepaalde eisen moet voldoen. Naast de aanlevering van details van de handelingen waaronder de omvang, kaart, planning en onderbouwing van het voldoen aan de voorwaarden aan vergunningverlening, is het van belang dat het natuurwaardenonderzoek gegevens bevat waarvan de jongste gegevens niet ouder zijn dan drie jaar, of korter als in de periode tussen het onderzoek en de aanvraag de locatie en het gebied rondom de locatie waarop de activiteit wordt verricht ingrijpend zijn gewijzigd (art. 7.197j, lid 2, onder b Or). Verder moet een 'natuurwaardenonderzoek' zijn verricht door een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten (art. 7.197j, lid 2, onder a Or).

Art. 16.64 Ow bepaald dat de algemene beslistermijn voor een omgevingsvergunningsaanvraag 8 weken bedraagt (enkelvoudige aanvraag), of 12 weken (meervoudige aanvraag). De eenmalige verlengingstermijn is (ten hoogste) 6 weken. Echter, met betrekking tot de vergunningsaanvraag voor Natura 2000-activiteiten is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV-procedure) van de Algemene wet bestuursrecht (afdeling 3.4 Awb) van toepassing (art. 10.24, lid 1, onder j Ob). Dan geldt een beslistermijn van 26 weken. Bij meervoudige aanvragen die ook een aanvraag voor een Natura 2000-activiteit bevat, moet rekening worden gehouden met deze beslistermijn.

5.7 Bevoegd gezag

De Minister van LNV is het bevoegd gezag om te beslissen op enkel- en meervoudige aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang (art. 4.12 Ob). In art. 4.12, lid 2 Ob zijn de activiteiten van nationaal belang aangewezen. Het betreft onder meer wegen, hoofdspoorwegen, wateren en primaire waterkeringen die worden beheerd door het Rijk (o.a. Rijkswaterstaat en Prorail), militaire terreinen en militaire luchthavens, luchthavens van nationale betekenis (o.a. Schiphol), het hoofdgastransportnet, hoogspanningsverbindingen met een spanning van ten minste 220 kV, kustverdediging, het delven van delfstoffen, etc.

Voor zover de activiteiten niet zijn aangewezen als activiteiten van nationaal belang, dan is Gedeputeerde Staten van de provincie het bevoegd gezag om te beslissen op enkel- en meervoudige aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (art. 4.6 Ob).